

enthusiast

КРАЛИЩИТЕ НА АФРИКА

КРИСТИНА МОРАТО

КРАЛИЦИТЕ НА
АФРИКА
КРИСТИНА МОРАТО

Превод от испански език:
Светослава Славчева-Бонева

enthusiast

София, 2021

Cristina Morató

Las Reinas de Africa. Viajeras y exploradoras por el continente negro

Copyright © 2003, Cristina Morató

All rights reserved

Кристина Морато

Кралиците на Африка

© Светослава Славчева-Бонева, превод, 2021

© Яна Аргиропулос, дизайн на корица, 2021

© Enthusiast – запазена марка на

„Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2021

ISBN 978-619-164-392-9

*На Хосе Диегес, който ми помогна в начинанието ми
да възкресе гласа на тези смели пътешественички,
които се отправиха към нови светове, където все още
можеха да изживеят приключения.*

Съдържание

КРАЛИЦИТЕ НА АФРИКА	11
1. Мисионерки в Африка – да опитомиш „диваците“	17
Мери Ливингстън, една бяла африканка (1821 – 1862)	27
Мери Слесър, повикът на джунглата (1848 – 1915)	55
2. Испанки в африканските земи	81
Лейди Смит, една испанка сред зулуси (1798 – 1872)	89
Исабел де Уркиола, в сянката на Мануел Ирадиер (1854 – 1911)	111
3. Грандамите на Черния континент	135
Александрина Тине, кралицата на Бели Нил (1835 – 1869)	145
Флорънс Бейкър, една героиня от роман (1841 – 1916)	175
Мери Кингсли, неукротимата викторианка (1861 – 1900)	207
4. Спомени от Африка – сафари и шампанско	237
Карен Бликсен, една баронеса в Кения (1885 – 1962)	247
Берил Маркам, повелителката на небесната шир (1902 – 1986)	279
5. Влюбени в дивия живот	313
Делия Акли, приятелката на пигмеите (1875 – 1970)	321
Оса Джонсън, снимки в Рая (1894 – 1953)	349
БИБЛИОГРАФИЯ	377
БЛАГОДАРНОСТИ	382

Това, което изпитвам, е чувството, че съм изгубила смисъла на индивидуалността, че у мен е заличен всеки спомен за човешкия живот с болките, тревогите и съмненията му, и съм се сляла с атмосферата. Ако има рай, то моят е тук. Нещо повече, твърдо вярвам, че ако ме оставят достатъчно дълго време пред такава гледка или на палубата на кораб в някой африкански залив да съзерцавам как мачтите и комините безгрижно се поклащат сред небесата, ще ме намерят мъртва и без душа.

Мери Кингсли през 1895

Пълнолуние над река Огоуе в Габон

Роуз се усещаше истински жива за първи път, от както бе родена. Не го съзнаваше ясно, но цялото ѝ същество го издаваше, когато се заслушаше. Беше прекарала десет години в Централна Африка, но през цялото това време не бе живяла. Мисията винаги е била тъжно място. А Роуз не беше прочела приключенските романи, които навярно биха ѝ разкрили колко рискове и опасности крие истинската тропическа Африка.

Африканската кралица

С. С. ФОРЕСТЪР, 1935

Кралиците на Африка

Африка е като огромна гъба, която накрая неизменно те поглъща. Разболяваш се от малария, от дизентерия, и с каквото и да се захванеш, ако не го вършиш постоянно, джунглата ще го заличи. Независимо дали си бял, или черен, тук трябва да се бориш всяка минута.

КАТРИН ХЕПБЪРН
за снимките на „Африканската кралица“ (1987)

Все още усещам влажната топлина на африканската джунгла по кожата си, чувствения аромат на подправки и тежката миризма на мангровите гори. Нощем, барикадирана в палатката си, чувам близкия рев на лъвовете и смеха на хиените и се чувствам толкова дребна сред необятната шир на осеяната с акации савана. В далечината на хоризонта като че ли различавам група масайски воители, които крачат към мен, нагиздени с щраусови пера и лъвски гривни, носейки кожените си щитовете и заострените си копия с гордост. Това не е сън. В продължение на дълги месеци споделях живота си с тези велики пътешественици, които разкриха пред мен жестокостта и красотата на африканския континент. С тях се завърнах към познати места, към буйните и населени с крокодили води на Бели Нил, тръгнах по стъпките на горилите във влажните гори и видях безкрайните солени езера и накачалите по тях фламинго. Отново усетих зова на

Африка, едно странно безпокойство, което се лекува – и това го знам много добре, – щом се върнеш там, при щедрите ѝ хора и смайващата природа.

Жените, чиито вълнуващи истории се разказват върху страниците на тази книга, се отправят към големия континент, когато вътрешността му все още е била загадка, а да го обиколиш, било равнозначно на почти сигурна смърт. Непрестъпните джунгли, сухите пустини, болестите, дивите зверове, враждуващите племена и кръвожадните им вождове отблъсквали и най-закоравелите и смели пътешественици. Легендите разправяли за ужасни чудовища, диви амазонки и канибали, които се облизвали сладко, докато варели на бавен огън някой нахален пътешественик. В свят на фанатични мисионери и романтични изследователи, които искали да цивилизоват „диваците“, се появили шепа корави жени, готови да изслушат и разберат местните хора. Сами, без някой да ги пази, водени от вярата, любопитството или желанието за приключение, проникнали в неизследвани земи, където местните никога не били виждали бяла жена. Обиколили джунглите и планините пеша, на гърба на камили или в каруци, теглени от говеда, като същински първопроходнички в Далечния запад. По време на страховитите си преходи рядко срещали проблеми с местните, защото те никога не са представлявали заплаха за тях. Тъкмо обратното, те им се стрували много интересни заради „странния“ си външен вид, бледата кожа, светлите очи, русите коси и необичайното облекло.

Опасността да бъдат „погълнати“ от някой канибал не тревожела толкова жените, колкото сблъсъкът им с варварските обичаи, които били дълбоко вкоренени в бита на някои африкански племена. През XIX век човешките жертвоприношения били ежедневие в Африка, както и телесните наказания, отсичането на крайници, а когато някой вожд умираше, бивал погребван заедно с младите си съпруги. Невъзможно е човек да не потрепери, докато четете писмата на мисионерката Мери

Слесър до семейството ѝ, в които описва бруталното убийство на новородени близначета в Калабар (Нигерия) от чисто суеверие или заради тамошното правосъдие, според което подлагали вероятните виновници на извратени ритуали, в които те умирали отровени.

Флорънс фон Сас, младата съпруга на изследователя Самюъл Бейкър, която на свой гръб изпитала унижението да бъде продадена в робство, по време на съвместното им пътуване по Горен Нил през 1861 г. присъствала на поразителни сцени на търговия на роби. Мъже, жени и деца били изоставяни на милостта на съдбата по пътища или оковавани като животни за някое дърво, ако се разболеели и не могли да продължат в ритъма на кервана с роби. По време на мъчителното си пътуване в търсене на изворите на Нил семейство Бейкър прекосили територии от днешна Уганда, управлявани от жестоки и деспотични вождове, които ги отвлекли и ги държали в плен месеци наред за забавление. Флорънс, подобно на други пътешественички от онази епоха, по време на експедициите си се уверила, че в страни като Сомалия, Судан, Египет и Арабия момичетата били подлагани на брутално обрязване, с което мъжете искали да гарантират тяхната девственост и непорочност.

Безстрашните викториански пътешественички кръстосвали Черния континент наравно с великите изследователи, носейки на гръб всичките си предразсъдъци. В края на краищата били поданички на Британската империя, където се считало, че африканците били по-низши във всяко отношение. И в най-отдалечените джунгли те спазвали дълбоко вкоренените си порядки, обличали се официално за вечеря, пиели чай си в пет часа в порцеланови чаши, обзавеждали домовете си, както биха го направили в Англия, старателно косели тревата в градините си. Но тези дами също така умеели да яздят, да ловуват с лък, да стрелят с пушка, да организират експедиции със стотици носачи и да построят дом и на най-негостопри-

емното място, което човек може да си представи. Някои дори проявили смелостта да надигнат глас срещу расизма и потисническата колониална система от онова време. Мери Кингсли критикувала порочната работа на мисионерите и местните управници също както холандката Александрина Тине и майка ѝ баронеса Хариет ван Капелен, които в дневниците си описвали ужасяващите картини на робството. Друга, още по-известна баронеса, датската писателка Карен Бликсен, изразявала възхищението си от местната култура и абсолютната си ненавист към поведението на белите колонизатори в Британска Кения. Нека не съдим тези дами за леко снобските им маниери, покровителственото им отношение към африканците и за екстравагантностите им. Ако имало нужда да се изобличава ужасът в най-широките му проявления, те не се боели да вземат страна с цената на репресии, подигравки и отчуждаване от собствените им семейства.

Докато преразказвах живота на тези велики пътешественички, в съзнанието ми изникваха незабравими сцени от филма на Джон Хюстън „Африканската кралица“. В романа на Сесил Скот Форестър Роуз Майер, чиято роля бе изиграна от Катрин Хепбърн, беше трийсет и три годишна стара мома и пуританка, която живяла в отдалечена мисия в Германска Централна Африка заедно с брат си пастор Самюел. След смъртта му госпожица Роуз предприела пътуване към сърцето на неизвестното на борда на разнебитена лодка, наречена „Африканската кралица“. Това приключение сред дивата и негостоприемна природа заедно с Чарли Олнът (в ролята актьорът Хъмфри Богарт), пристрастен към чашката мъж с груби маниери, щяло да промени живота ѝ завинаги. Тя, която винаги била живяла по волята на брат си, без право да изрази собственото си мнение, за първи път щяла да хване в свои ръце юздите на живота си и руля на малката лодка с помпозно име.

Разказват, че Джон Хюстън много държал да заснемат филма в Африка, защото искал да се отдаде на лов през свобод-

ното си време. Успял да убеди продуцентите, че естествената среда в Уганда и Белгийско Конго е най-добрият декор за заснемането на филма му. И така енергичната Катрин Хепбърн в компанията на Хъмфри Богарт и съпругата му Лорън Бекол, както и гостите на Джон Хюстън се озовали на брега на река Руики, приток на величествената Конго. Там, наред джунглата, вдигнали лагера си, заобиколени от огромни дървета, обитавани от павиани, гигантски папрати и пълзящи лиани. Забавните случки по време на снимките били разказани с немалка доза хумор от самата Хепбърн в книгата ѝ „Създаването на „Африканската кралица“ или как тръгнах за Африка с Богарт, Бекол и Хюстън и едва не полудях“. Седмици наред, докато снимали филма, актрисата изпитвала суровия живот в тропиците, облечена като викторианска мисионерка с корсет и широки кюлоти, дълги поли, боти, чадърче и широкопола шапка. Първо я нахапали черните оси, след това я нападнали мравките войници, жегата и влажността, мухите цеце, поройните дъждове, змиите, замърсената вода, диарията и облаците комари, превзели бреговете на реките. Въпреки всички неудачи и това, че свалила осем килограма, Катрин се наслаждавала на африканското си приключение, научила малко суахили, запалила се по лова и придружавала Джон Хюстън на сафаритата му, демонстрирайки хладнокръвие и точна стрелба, които изумили режисьора.

Потопен в приключенията на тези жени, съпруги на изследователи, непокорни мисионерки, храбри испанки, баронеси, влюбени в романтичната Африка, жени, обичащи лова или страстта на живота или звезди от първите документални филми, читателят за пореден път ще се убеди, че реалността надминава измислицата. По време на снимките на „Африканската кралица“ актрисата Катрин Хепбърн изобщо не пожелала да влезе във водите на река Конго от страх да не се зарази с болести като шистозомиаза и други инфекции. Прочутата сцена, в която тя и Хъмфри Богарт дърпат с въже кора-

ба по тесните канали, обрасли с тръстика, била заснета в едно лондонско студио, където било изградено огромно езеро. По време на странстванията си из Западна Африка в търсене на странни риби англичанката Мери Кингсли прекарвала дълги часове във водата, а в тялото ѝ се впивали десетки пиявици. Щом някой крокодил се изправел на пътя ѝ, тя го прогонвала с греблото си, а хипопотамите плашела с чадърчето си. Мери Кингсли не била толкова праволинейна като целомъдрената Роуз и никога не отказвала хубава глътка бренди, ако тялото ѝ го искало. Въпреки че заради облеклото ѝ я вземали за мисионерка, госпожица Кингсли се обявила за атеистка и полигамията и канибализмът не я скандализирали, както съвременничките ѝ.

Тези истински героини имали по-модерно мислене, били по-смели и настроени за приключения, отколкото и най-добрите актриси от приключенски филми на нашето съвремие. Историите на живота им съдържат всички съставки на добрия филм, които ни карат да мечтаем и треперим – любов, риск и екзотични пейзажи. Само че в този случай те самите са авторки на сценария на филмите си, в които със смирение разказват за самота, страх и отхвърлена любов, а разказите им невинаги завършват щастливо.

ПЪРВА ГЛАВА

**Мисионерки в Африка –
да опитомиш „диваците“**

„И аз рекох: нима няма да се възрадва сърцето ти, ако Бог те направи майка на поне един син, който да стане мисионер и да помогне в покръстването на еретиците? Ако аз бях майка, щях да го считам за най-великата чест, която би могла да ме споходи приживе.“ Тези изпълнени с религиозен плам думи излезли изпод перото на девойка на име Мери Смит през 1818 година. Една година по-късно тя щяла да се омъжи в Кейптаун за преподобния Робърт Мофат, пионер в евангелизирането на най-южните земи на африканския континент. Действително мечтата ѝ се сбъднала, и то как. Две дъщери от общо десетте деца, които госпожа Мофат родила, станали неуморни мисионерки за гордост на фанатизирания си баща. Първородната дъщеря Мери се омъжила за известния изследовател Дейвид Ливингстън и щяла да го последва в опасните му експедиции из най-южните територии на Африка. Друга, на име Беси, свързала живота си с този на протестантския мисионер Роджър Прайс и двамата се установили в недружелюбните земи на Ботсвана.

Сестрите Мери Ливингстън и Беси Прайс израснали сред ботсваните в Южна Африка и животът им бил изпълнен със страдания в онези девствени земи, населени от дивашки племена. Но връзките, които двете сестри изградили с африканците, били от съвсем различно естество и нагледно илюстрирали противоречивото отношение на викторианските мисионерки към местните жители. Госпожа Ливингстън била влюбена в Африка, обичала да пътува с децата си в каруца, теглена от волове, като обикновена номадска съпруга, а вечер да сядат в пустинята до голям огън и да слуша легендите на местните дори и когато от далечината достигал ревът на лъвовете. Привидно съвсем лесно се приспособила към живота в колиба от кал и слама като местните, далеч от цивилизацията и без дори

минимални удобства. До преждевременната си смърт в Замбези – едва на четиридесет и една години – се чувствала като бяла африканка и заедно със съпруга си участвала в някои от значимите му географски открития.

Беси Прайс била олицетворение на мисионерка от XIX век, която искрено вярвала в необходимостта да покръства „диваците“. Мразела африканската култура от цялата си душа: звука на барабаните, танците, песните, древните им ритуали, които изглеждали като дяволска работа. Ето защо тя не се задоволила да приобщава езичниците към правата вяра, а искала да им наложи най-отколешните английски обичаи. Жените от племето бамангуато, които ходели полуголи, под нейно влияние започнали да се обличат в дълги до глезените викториански рокли. Учила ги и на добри обноски, как да се хранят, как да подреждат домовете си, както и на шев и музика. Задължила момичетата, които танцували чувствени танци, ознаменуващи навлизането им в пубертета, само с малко парче плат, закриващо гениталиите им, да носят сутиен.

Ако разполагаме с малобройни свидетелства за това как е протекъл животът на Мери Ливингстън в мисиите в Калахари, то сестра ѝ Беси Прайс в писмата си ни е оставила обилни сведения за опасностите, с които е трябвало да се справя в първата си мисия в Ботсвана. Ежедневието ѝ съвсем не било изпълнено с романтика и там далеч не открила земния рай, който обещавали проповедниците от амвоните с единствената цел да привлекат повече последователи. Лъвовете и хиените често наобикаляли къщата ѝ и тя се бояла, че могат да нападнат децата ѝ през нощта. Веднъж се натъкнала на огромна змия в стаята на децата, а друг път, докато кърмела едно от тях, усетила „пареща болка и помолих съпруга си да доближи до мен една свещ, защото нещо ме беше ухапало. Имаше скорпион в ръкава на нощницата ми...“. Малко след като се венчали през 1862 г., семейство Прайс се установили в новия мисионерски лагер в Шошонг край пустинята Калахари. Скоро след това,

обзета от отчаяние, пише следното на една своя прителка в Лондон: „Какъв откъснат от света, ужасен и сух пуцинак. Отвсякъде съм заобиколена от племето бамангуато! Можете ли да си представите, скъпи мои английски приятели, да наречете дом една отвратителна, малка и зловеща дупка като тази, натъпкана с кутии и зарината с прах?“. Тогава Беси била на двайсет и три години и скоро щяла да разбере, че се била озовала в самия ад. Първите ѝ две деца се разболели и починали малко след раждането, а съпругът ѝ често трябвало да лежи, повален от яростните пристъпи на маларията. Роджър Прайс вече знаел какво е да пожертваш цялото си семейство заради евангелизаторския плам, защото бившата му съпруга и единствените им две деца също били загинали в затънтена мисия из онези далечни земи.

Беси родила четиринайсет деца, които възпитала съгласно най-строгия викториански морал, и оцеляла от скорпиони, тарантули, топлинни удари и блатна треска. Умряла на осемдесет години в Сероуе, сегашната столица на племето бамангуато в Ботсвана. Следата ѝ е останала в тази част на Африка, където човек все още има усещането, че е попаднал в английско село от XIX век. Всяка неделя жените ходят на църква, облечени в дълги поли от бял муселин, блузи с висока яка и бухнали ръкави, и широкополи шапки. Там припяват английски песни и все още спазват обичая да пият чай в пет часа с приятелките си. По-възрастните мъже носят овехтели рединготи и високи цилиндри, които задължително свалят, щом покрай тях мине някой бял.

Историите за живота на мисионерите в опасните и отдалечени от цивилизацията места са разтърсващи и показват изключителна издръжливост и упоритост. Артър и Хелън Сейкър, подобно на семейство Прайс, били пример за семейство от протестантски мисионери, които успели да оцелеят след какви ли не бедствия, които ги сполетели благодарение на религиозния плам в душите им. Пристигнали в мисията в Камерун

през 1844 г., живеели в колиба без прозорци, с покрив от палмови листа, който много скоро бил отнесен от ужасно торнадо. Непрестанно боледували от треска, а армия от термити изгризали цялата им покъщнина, в това число дървените вещи и дрехите им. В продължение на година и половина храната им била доста оскъдна, защото нямали масло, брашно и вода, а единственото месо, което ядвали, било от птиците и катериците, които успявали да убият, като ги целели с камъни или прашки. Хелън раждала дете след дете, разтърсвана от страх и тревоги, и без лекар, на когото да разчита.

Отношенията на Сейкъррови с местния вожд А'Ква никога не били особено добри. Владетелят, славец се с жестокия си и деспотичен нрав, ги считал за свои врагове. В деня на смъртта на А'Ква племето срутило протестантската мисия и заграбило всичко, включително и приборите за хранене и чеиза на всеотдайната Хелън. Наложило им се бързо да избягат, за да спасят живота си. Когато през 1861 г. помолили мисионерската съпруга отново да се върне в Камерун след няколкогодишна почивка в Англия, тя приела с примирение и казала само: „Мисля, че Бог наистина е там, и ние трябва да идем, за да го търсим“. Така че семейство Сейкър отново се завърнало в опустошената си мисия в джунглата и започнало от нулата. Хелън живяла шест години след смъртта на съпруга си и била погребана до него в гъстите гори на Люшам, в най-непристъпния и непознат Камерун.

Мисионерки като Беси Прайс и самата Мери Мофат в синхрон с епохата, в която живеели, смятали, че принадлежат към по-висша раса и техен дълг било да цивилизоват езичниците. Отнасяли се с местните като с големи деца, карали им се, наказвали ги и вложили цялата си енергия, за да изкоренят „варварските“ им обичаи. Самият Дейвид Ливингстън, който цял живот се борил, за да помага на африканските си приятели, пише: „Ние принадлежим към свята и блага религия и можем, чрез постоянство и с мъдро и търпеливо усилие, да се

превърнем в предвестници на мира за една все още объркана и смазана раса“.

Но тогава имало и други, „нетипични“ мисионерки, които уважавали африканската култура и напълно пожертвали живота си, за да обучават и да помагат на най-нуждаещите се, и не се интересуваха от броя на покръстените души. Сред всички тях с характера и коравостта си се откроявала Мери Слесър, която цели четиресет години живяла сред страховитите членове на племето окойонг в Южна Нигерия. Безстрашната презвитерианска мисионерка основала мисии в далечна и забравена от всички земя, където човешките жертвоприношения и бруталните убийства на новородени близнаци били ежедневие. И ако успяла да си спечели доверието на местните вождове и дръзнала публично да заклейми обичаите им, които включвали наказания и обрязвания на жени, то било, защото те се възхищавали на силата и смелостта ѝ. Госпожица Слесър се отрекла от всякакви удобства, за да живее като обикновена африканска жена сред влажните джунгли, в които намерила истинския си дом.

Пастор Робърт Мофат често казвал от амвона: „Мисионер без съпруга е като лодка без гребла“. В действителност на терен ролята на съпругите на проповедниците за осъществяването на евангелизаторската им мисия била безценна. Водени от сляпата си вяра, те намирали сили да се справят в критични ситуации и да жертват дори собствените си деца в името на съдбата си. Всички те платили висока цена за всеотдайността си; повечето страдали от депресия, чувствали се самотни и безпомощни, имали чести пристъпи на тревожност и живеели впримчени в лапите на постоянен страх. Въпреки всичко това за жените от онази епоха животът в мисиите имал особено очарование, защото някои дейности като образованието били запазени само за тях и могли да вземат активно участие в религиозните ритуали. Освен това Църквата знаела много добре, че те могли да проникнат в места, забранени за мъжете, и по този начин Евангелието да достигне до харемите или местата,

достъпни само за жени в мюсюлманските домове. Представителите на най-враждебно настроените племена не възприемали присъствието на жени като толкова агресивно посегателство върху тях, въпреки че били облечени в ризи с дълъг ръкав и висока яка, тъмни поли до глезените и смешни шапки. На места, където не бил стъпвал бял мъж, лесно можем да си представим изумлението по лицата на местните при вида на тези строги дами, по-голямата част от които били религиозни фанатички, готови да ги лишат от пиенето им и да поведат люта битка с Библия в ръка срещу най-древните им обичаи като многоженството. Изследователят Ливингстън пише с известна ирония по този въпрос: „Все още имаме много поводи да наблюдаваме колко страшен трябва да е за черните видът на белите. Когато влезем в селище, което все още не е било посещавано от европейци, първото дете, което зърне мъжете, „защити в чували“, си плюе на петите и хуква да бяга, подгонено от същия уплах, който би почувствало всяко лондонско хлапе, ако види как някоя мумия излиза от музея“.

В началото на XIX век във викторианска Англия, скандализирана от ужасите на робството, мисионерите били избраниците, които трябвало да се борят срещу позорната търговия с човешки същества и същевременно да покръстват „неверници“. В техните очи Африка е континент, който очаква избавление, а митът за „добрия дивак“ приканва към братство и човещина. Те са героите на мига – мъже и жени, готови да проповядват Божието слово в най-затънтените кътчета на Земята. Не се плашат от лишения, от смъртоносни болести, от отшелнически живот или че могат да бъдат пронизани от копие то на някой канибал. В църквите народът се тълпи около екзалтирани проповедници като Робърт Мофат, които насърчават енориашите си да основават мисии на места, където самият той е виждал „дима от стотици селища, в които никой мисионер не е бил“. Много жени, повечето неомъжени и надхвърлили трийсетте, тласкани от религиозен плам, самоотвержено се

съгласявали да станат доброволки и да работят на места, които все още дори не присъствали на картата, въпреки че за целта първо трябвало да изтърпят няколкомесечно плаване или да изминат хиляди километри през пустинята в бавни каруци.

Първите мисионери били и изследователи и с пътешествията си допринесли за опознаването на Черния континент. В средата на XIX век познанията за вътрешността на Африка били все още оскъдни и тъкмо тези хора били пионерите, които успоредно с работата си да цивилизоват и спечелят към вярата душите на най-изостаналите племена, попълвали белите петна на картите. Четири години след като Дейвид Ливингстън пристигнал в Кейптаун, двама германски мисионери на служба на англиканската църква акостирали на пристанището в Момбаса на Източния бряг на Африка. Лудвиг Крапф и другарят му Йохан Ребман открили мисия в покрайнините на града и тръгнали да изследват вътрешността на страната. Открили два вулкана, планината Кения и Килиманджаро и вечно заснежените им върхове. Крапф не извадил голям късмет и скоро след като се установили, жена му и новородената им дъщеря починали от малария. Но за покръстителите от онова време загубата на скъпите им хора била една от саможертвите, които трябвало да направят. Самият Дейвид Ливингстън приел с примирение смъртта на невръстната си дъщеря Елизабет, родена през 1850 г. в Колобенг, макар че до края на дните си се чувствал виновен, че е повел съпругата си в силно напреднала бременност на мъчително пътуване с карета из жежката пустиня Калахари. В писмо до един свой приятел прочутият изследовател ще признае: „Рисковано е да заведеш съпругата и децата си в страна, завладяна от африканската треска. Но кой човек, вярващ в Исус, ще избегне риска? Само бащино сърце може да почувства каквото чувства моето, като погледна децата си и се запитам: Ще отведа ли този или онзи жив отук? Но въпреки всичко ние Му принадлежим и нека Той да ни благослови и да ни закриля дори и в смъртта“.

Кристина Морато
КРАЛИЦИТЕ НА АФРИКА

Превод *Светослава Славчева-Бонева*
Редактор *Петя К. Димитрова*
Дизайн на корицата *Яна Аргиропулос*
Коректор *Снежана Бошнакова*
Предпечат *Анна Георгиева*

Испанска. Първо издание
Формат 16/70x100. Печатни коли 24

ISBN 978-619-164-392-9

Издава
|
e|nthusiast

Запазена марка на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ № 20
тел.: 02/943 87 16
e-mail: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите
от www.enthusiast.bg

Печат АЛИАНС ПРИНТ

„ПОТОПЕН В ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ТЕЗИ ЖЕНИ,
ЧИТАТЕЛЯТ ЗА ПОРЕДЕН ПЪТ ЩЕ СЕ УБЕДИ,
ЧЕ РЕАЛНОСТТА НАДМИНАВА ИЗМИСЛИЦАТА.“

КРИСТИНА МОРАТО

Кристина Морато пътува до Африка за първи път през 1983 година. Оттогава е посетила няколко държави на континента, привлечена от хората и красивата природа. Точно като нея, множество изследователи и пътешественици са изпитвали „повика на Африка“ в миналото. Тези жени, които настрег джунглата се обличали в официални грехи за вечеря и пиели следобедния си чай в порцеланови чаши, също така знаели как да яздят, да ловуват с лък, да стрелят с пушка, успявали да организират експедиции със стотици носачи и да си създадат дом в най-неблагоприятните региони на континента.

Четейки приключенията на тези единайсет дами – съпруги на известни изследователи, непокорни мисионерки, испанки, тръгнали на почивка, ексцентрични аристократки, трудолюбиви, елитни ловци и филмови звезди, – ние се потапяме в едно завладяващо пътешествие из легендарната Африка.

